

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2473

Vragen van de leden **Bisschop** (SGP) en **Leijten** (SP) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *uitbreiding van de Europese Unie* (ingezonden 27 maart 2020).

Antwoord van Minister **Blok** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 16 april 2020).

Vraag 1

Kent u het bericht «Europese Unie zet deur open voor Albanië en Noord-Macedonië»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Heeft u namens Nederland ingestemd met het openen van toetredingsonderhandelingen met Albanië en Noord-Macedonië? Zo ja, hoe verhoudt dit besluit zich tot de eis aan kandidaat-lidstaten om voluit te voldoen aan de Kopenhagencriteria, maar ook tot de logische voorwaarde dat toetreding van nieuwe landen de absorptiecapaciteit van de EU niet te boven mag gaan?

Antwoord 2

Nederland heeft ingestemd met de opening van de toetredingsonderhandelingen met Noord-Macedonië. Met betrekking tot Albanië heeft Nederland eveneens ingestemd met het besluit tot opening van de onderhandelingen. De Raad legde daarbij in de raadsconclusies vast dat er verdere voortgang geboekt dient te worden voordat de daadwerkelijke start van de onderhandelingen door middel van het plaatsvinden van de eerste Intergouvernementele Conferentie kan plaatsvinden.

Op het moment dat kandidaat-lidstaten daadwerkelijk toetreden tot de Europese Unie dienen zij volledig te voldoen aan de Criteria van Kopenhagen. Voor de start van de onderhandelingen wordt een onderhandelingsraamwerk opgesteld waarin de Criteria van Kopenhagen leidend zijn. Dit onderhandelingsraamwerk wordt voor Noord-Macedonië en Albanië, in lijn met de Criteria van Kopenhagen, gebaseerd op de herziene methodologie met een

¹ De Tijd, 24 maart 2020, «Europese Unie zet deur open voor Albanië en Noord-Macedonië» (<https://www.tijd.be/politiek-economie/europa/economie/europese-unie-zet-deur-open-voor-albanie-en-noord-macedonie/10216513.html>).

grotere nadruk op hervorming van de rechtsstaat, economie en het overheidsapparaat. Daadwerkelijke toetreding kan pas plaatsvinden na een langdurig proces van hervormingen en als aan alle Criteria van Kopenhagen is voldaan. Dit is voor geen van de kandidaat-lidstaten voorlopig aan de orde. De Europese Raad bevestigde in december 2006 dat het tempo van uitbreiding mede bepaald wordt door de capaciteit van de EU om nieuwe lidstaten op te nemen. In de raadsconclusies over het openen van de onderhandelingen met Noord-Macedonië en Albanië wordt naar deze ER-conclusies verwezen. Daarnaast wordt benadrukt dat het van belang is te garanderen dat de EU de eigen ontwikkeling kan behouden en verdiepen, inclusief de capaciteit om nieuwe lidstaten te integreren.

Vraag 3

Beaamt u dat de EU buitengewoon terughoudend moet zijn als het gaat om het toelaten van nieuwe lidstaten, omdat uitbreiding van de EU met landen met een zwakke rechtsstaat en/of veel corruptie veeleer kan neerkomen op import van instabiliteit in plaats van export van stabiliteit?

Antwoord 3

Uitbreiding is voor het kabinet geen doel op zich. Het kabinet hanteert een strikt en fair beleid t.a.v. uitbreiding. Het kabinet zal vasthouden aan de strikte voorwaarden die aan kandidaat-lidstaten worden gesteld en benadrukt dat het primair aan de uitbreidingslanden zelf is om deze te vervullen. Elk land dient steeds op eigen merites te worden beoordeeld. Uiteindelijke toetreding is pas mogelijk als aan alle voorwaarden is voldaan.

Vraag 4

Beaamt u dat de EU eveneens buitengewoon terughoudend moet zijn met uitbreiding in het licht van de reeds bestaande diversiteit tussen EU-landen en de bijdrage daarvan aan grote meningsverschillen en zelfs fundamentele crises op terreinen als rechtsstaat, de omgang met migratie, en het voldoen aan het Stabiliteit- en Groeipact (SGP)?

Antwoord 4

Voor het kabinet is strikte naleving van het EU-acquis waarbij alle lidstaten hun verplichtingen nakomen essentieel. Hierbij is naleving van gemaakte afspraken, inclusief over de rechtsstaat, migratie en het SGP, cruciaal. Het kabinet blijft zich hiervoor inzetten. Op het moment dat kandidaat-lidstaten daadwerkelijk toetreden tot de Europese Unie dienen zij volledig te voldoen aan alle criteria. Van nieuwe lidstaten zal, net als van de huidige lidstaten, worden verwacht dat zij het volledige EU-acquis, inclusief alle afspraken over de rechtsstaat, migratie en het SGP, naleven.

Vraag 5

Kunt u toelichten op basis waarvan u «verdere tastbare en duurzame resultaten» in Noord-Macedonië als toereikend of voldoende beoordeelt voor het in deze fase instemmen met het starten van toetredingsonderhandelingen met Noord-Macedonië?²

Antwoord 5

Zoals het kabinet uiteenzette in de kabinetsappreciatie³ die uw Kamer op 13 maart jl. toeging is de belangrijke Wet inzake het OM inmiddels aangenomen. Hiermee lijkt de voortzetting van de zogeheten SPO-zaken verzekerd. Daarnaast verstevigde de implementatie van eerder aangenomen wetten in de afgelopen periode. Zo verlopen bijvoorbeeld benoemingen van rechters conform de nieuwe, meer transparante procedures. Ook stelde de anti-corruptiecommissie een strategie op voor de komende vier jaar met oog voor de risicosectoren en is de transparantie omtrent de publieksfinanciën vergroot.

Tevens heeft Noord-Macedonië in het afgelopen jaar verdere stappen gezet in het opbouwen van track records op corruptie- en georganiseerde misdaadza-

² Kabinetsappreciatie voortgangsrapporten Noord-Macedonië en Albanië (Kamerstuk 23 987, nr. 383).

³ Kamerstuk 23 987, nr. 383

ken, hervorming van de veiligheidsdiensten met betere scheiding van bevoegdheden en controle, en hervorming van het openbaar bestuur. Om deze redenen deelt het kabinet de constatering van de Commissie dat de regering van Noord-Macedonië verdere tastbare en duurzame resultaten heeft geboekt t.a.v. de voorwaarden zoals gesteld door de Raad in juni 2018. Het kabinet heeft derhalve ingestemd met het openen van de toetredingsonderhandelingen met Noord-Macedonië.

Vraag 6

Kunt u toelichten op basis waarvan de «aantoonbare voortgang» in Albanië u voldoende vertrouwen geeft om nu in te stemmen met het openen van toetredingsonderhandelingen?⁴

Antwoord 6

Zoals het kabinet uiteenzette in de kabinetsappreciatie die uw Kamer op 13 maart jl. toeging, verwelkomt het kabinet de voortgang die Albanië heeft geboekt sinds mei 2019. De ingrijpende vetting wordt doorgezet en de oprichting van verschillende justitiële instellingen alsmede de benoeming van de *General Prosecutor* en de *High Justice Inspector* acht het kabinet positieve ontwikkelingen. Daarnaast is het Special Anti-Corruption and Organized Crime Structure (SPAK) operationeel en functioneert de bijbehorende rechtbank inmiddels ook. De aanstelling van een directeur van het NBI (National Bureau of Investigation) lijkt tevens op korte termijn te realiseren. Ook zijn er belangrijke stappen gezet t.a.v. het track record op het gebied van georganiseerde misdaad en corruptie. Tegelijkertijd constateert het kabinet dat het vertrouwen in het justitieapparaat langzaamaan terugkeert door de grondige vetting en ingezette hervormingen. Het maatschappelijk middenveld is meer aanwezig en wijst de regering op haar verantwoordelijkheden, met name als het gaat om het respecteren van mensenrechten en goed bestuur. Het kabinet verwelkomt de monitoring door de Commissie van de discussie over de wetgeving ter bescherming van nationale minderheden en de nieuwe mediawet.

Op migratiegebied waardeert het kabinet de samenwerking met Albanese autoriteiten in de terugname van Albanese onderdanen en verwelkomt het kabinet de daling van asielaanvragen en inklimmers in Nederland. Om deze redenen is het kabinet van mening dat Albanië op de voorwaarden zoals gesteld door de Raad in juni 2018 inmiddels aantoonbare voortgang heeft geboekt. Dit neemt niet weg dat verdere voortgang noodzakelijk is. Alles afwegende heeft het kabinet geconcludeerd dat de toetredingsonderhandelingen met Albanië geopend kunnen worden. De daadwerkelijke opening van de onderhandelingen door middel van een Intergouvernementele Conferentie (IGC) van de EU-lidstaten en Albanië kan echter pas plaatsvinden, zodra de Raad heeft vastgesteld dat er voldoende verdere voortgang is geboekt op de voorwaarden zoals genoemd in de kabinetsappreciatie waar u naar verwijst en het verslag van het schriftelijk overleg⁵ dat uw Kamer op 23 maart jl. toeging. Deze voorwaarden zijn, op aandringen van Nederland, tevens opgenomen in de raadsconclusies die zijn aangenomen via een schriftelijke procedure na afloop van de Raad Algemene Zaken op 24 maart jl.

Vraag 7

Hoe verhoudt de instemming met toetredingsonderhandelingen met Albanië zich tot het feit dat daar nog significante vooruitgang geboekt moet worden ten aanzien van onder meer een goed functionerend Constitutioneel Hof, een transparant politiek bestel en de bestrijding van corruptie en georganiseerde misdaad? Begrijpt u de zorgen van de indieners op het vlak van volgorde in dezen?

⁴ Kabinetsappreciatie voortgangsrapporten Noord-Macedonië en Albanië (Kamerstuk 23 987, nr. 383).

⁵ Kamerstuk 21 501-02, nr. 2136

Antwoord 7

De daadwerkelijke opening van de toetredingsonderhandelingen door middel van een Intergouvernementele Conferentie (IGC) van de EU-lidstaten en Albanië kan plaatsvinden zodra de Raad heeft vastgesteld dat er voldoende verdere voortgang is geboekt op de voorwaarden zoals gesteld door de Raad in zijn conclusies van juni 2018. Het betreft verdere voortgang in het proces van het doorlichten (*vetting*) van rechters en openbaar aanklagers en het opzetten van de onafhankelijke justitiële instellingen, inclusief het Constitutioneel Hof, zoals voorzien in de grondwets hervorming. Hierbij zal internationale expertise van o.a. de Venetië Commissie meegenomen worden. Daarnaast het opzetten van de gespecialiseerde organen zoals het SPAK, de NBI en het bijbehorende hof. Ook dient het track record van proactieve onderzoeken, vervolgingen en veroordelingen in de strijd tegen georganiseerde misdaad en corruptie te worden versterkt, inclusief op hoog niveau.

Tevens verwacht de Raad bestendinging van de samenwerking met Albanië op de strijd tegen georganiseerde misdaad en irreguliere migratie, hervorming van de kieswet gebaseerd op de aanbevelingen van OVSE/ODIHR, aanpassing van de mediawet op basis van de aanbevelingen van de Venetië Commissie en implementatie van het FATF actieplan.

Bovenstaande voorwaarden zijn alle, op initiatief van Nederland, opgenomen in de raadsconclusies die na afloop van de Raad Algemene Zaken van 24 maart jl. aangenomen zijn.

Vraag 8

Overweegt u, en overwegen andere EU-lidstaten, ook het aanbieden van alternatieve arrangementen in plaats van EU-lidmaatschap aan buurlanden als Albanië en Noord-Macedonië, zoals een vorm van geprivilegieerd partnerschap?

Antwoord 8

Het kabinet onderschrijft het EU perspectief van de landen van de Westelijke Balkan. De mededeling over de herziening van de uitbreidingsmethodologie die de Europese Commissie op 5 februari jl. presenteerde is voor het kabinet een belangrijke stap in de goede richting om zeker te helpen stellen dat kandidaat-lidstaten volledig zijn voorbereid voordat zij toetreden tot de EU. De kabinetsappreciatie ging uw Kamer op 14 februari jl. toe.